

Solon fr. 13 (West)

1-6

Πιερίδες < Πιερίς, fem. adj.: fra Pieria (i det sydlige Makedonien, hvor Muserne residerede).

εὐχομένω < εὐχομαι: beder til, anråber.

ὄλβος, ὄ: rigdom, velstand, formue.

ὦδε: "'in these (new) circumstances', i.e. blessed with prosperity and a good reputation, rather than 'as I am now'" (Campbell, *Selection*).

πικρός, adj.: skarp, bitter.

6-10

αἰδοῖος, adj.: ærværdig.

ἰμείω: begærer.

πεπᾶσθαι < πάομαι = κτάομαι.

πάντως, "med sikkerhed".

ἦλθε: gnomisk aorist.

δῶσι: aorist konjunktiv: eventualis men med ἄν udeladt.

ἔμπεδος, adj.: urokkelig, fast, bestandig, sikker.

νεάτου < νέατος, adj.: nederst.

πυθμένος < πυθμήν, ἔνος, ὄ: bund, grund.

κορυφή, ἦ: toppen af noget.

11-15

τιμῶσιν < τιμάω: ærer.

ὑφ' ὕβριος: "med voldsfærd".

ἔργμασι < ἔργμα: poetisk for ἔργον.

ἔπεται < ἔπομαι: følger, går med.

ταχέως, adv.: hurtigt, snart, straks.

ἀναμίσγεται < ἀναμίσγω: blander sammen.

ἄτη, ἦ: forblindelse.

πυρός < πῦρ, πυρός, τό: ild.

φλαύρη < φλαῦρος, adj.: ubetydelig.

ἀνηγή < ἀνιαρός, adj.: besværlig, ubehagelig.

16-20

δήν, adv.: længe.

ἐξαπίνης, adv.: pludselig.

νεφέλας < νεφέλη, ἦ: sky.

διεσκέδασεν < διασκεδάννυμι: spreder.

ἡρινός = ἑαρινός, adj.: forårs-.

ἀτρυγέτοιο < ἀτρύγετος, adj.: gold.

πυθμένα< πυθμήν, ένος, ό: bund, grund.
πυροφόρος, adj.: hvedebærende.

21-25

δηώσας < δηώω: hænger.
έδος, τό: sæde, bolig.
αίπύν < αίπύς, adj.: stejl.
αίθρη, ή: åben, klar himmel.
πίονα < πίων, adj.: fed, frugtbar.
καλόν: knyttet til μένος i forrige vers.
νεφέων < νέφος, τό: sky.
τίσις, ή: straf, hævn, gengældelse.
έφ' έκάστω: "i enhver situation".

26-30

όξύχολος, adj.: som let bliver vred.
έ: pers. pron. for 3.sg. akk. (ham).
λέληθε < λανθάνω: undgår ens opmærksomhed (perf. m. præs.-betydning).
διαμπερές, adv.: for altid.
άλιτρός, adj.: forbryderisk.
πάντως, "med sikkerhed".
έξεφάνη < έκφαίνομαι: bliver synlig.
έτεισεν < τίνω: bøder.
φύγωσιν: eventualis uden άν.
κίχη: eventualis uden άν. – af κιχάνω: når, indhenter, rammer.

31-35

τίνουσιν < τίνω: bøder.
έξοπίσω, adv.: i fremtiden.
ώδε, adv.: således.
νοέω: tænker.
όεϊν < όέω: flyder. - εϋ όέω: går godt, har fremdrift.
αϋτίς, adv.: igen, atter.
όδύρομαι: jamrer, klager.
άχρι + gen.: indtil.

36-40

χάσκοντες < χάσκω: spærrer munden op af grådighed.
κούφαις < κοϋφος, adj.: forfængelig.
πιεσθη: eventualis uden άν – af πιέζω: plager.
κατεφράσατο < καταφράζω: overvejer.

δειλός, adj.: fej.

ἔμμεναι = εἶναι.

μορφή, ἦ: skikkelse, figur.

χαρίεσαν < χαρίεις, adj.: yndig, skøn, flot.

41-45

ἀχρήμων, adj.: fattig.

σπεύδει < σπεύδω: stræber ivrigt efter (suppler en infinitiv som κτήσεσθαι).

ἄλλοθεν ἄλλος: Se Smyth 1274.

ἀλᾶται < ἀλάομαι: flakker om.

χρηζω: ønsker.

κέρδος, τό: fordel, fangst, profit, udbytte.

ἰχθυόεντ' < ἰχθυόεις, adj.: fiskerig ('fiskebefolket').

φορεόμενος < φορέω: fører afsted.

46-50

φειδωλή, ἦ: sparing, skånsel.

θέμενος < τίθημι.

τέμνω: hakker, pløjer.

εἰς ἐνιαυτόν: "hele året rundt".

λατρεύω: arbejder for løn, 'træller som daglejer'.

τοῖσιν: "relative pronoun with the singular ἄλλος as its antecedent, a harsh construction."

καμπύλ' < καμπύλος, adj.: krum.

ἄροτρον, τό: plov.

μέλει: upers. : er af interesse for + dat.

δαείς, ptc. m. betydningen 'har lært'.

51-55

πάρα: BJ 240.5.

ἰμερτῆς < ἰμερτός, adj.: attrået.

ἐκάεργος, epitheton til Apollon: fjernfravirkende.

συννομαρτήσωσι < συνομαρτέω: ledsager, er med, står bi.

μόρσιμα < μόρσιμος, adj.: bestemt af skæbnen.

56-60

οἰωνός, ό: varselsfugl.

ρύσεται < ρύομαι: frelser, beskytter, afværger.

ἱερά, τά: offer (af hvis indvolde man tog varsler).

Παιῶνος < Παιών: lægeguden.

πολυφαρμάκου < πολυφάρμακος, adj.: med mange lægemidler.

ἔπεστι: følger med.

ὀδύνη, ἦ: smerte.

ἄλγος, τό: smerte, pine, plage.

λύσαιτ' < λύω: løser, lindrer, helbreder.

ἥπια < ἥπιος, adj.: lindrende.

61-65

κυκώμενον < κυκάω: bringer i uorden.

ἄψάμενος < ἄπτομαι: berører.

ύγιῆ < ύγιής, adj.: sund, rask.

ἄφυκτος, adj.: som man ikke kan flygte fra.

66-70

πῆ, adv.: hvor.

σχήσειν < ἔχω: lægger til land.

ἄτη, ἦ: forblindelse, ulykke.

περὶ πάντα, "i alle forhold".

συντυχίη, ἦ: lykke og held, succes.

ἔκλυσις, ἦ: forløsning, løsning, befrielse.

ἀφροσύνη, ἦ: tåbelighed.

71-76

πεφασμένον: "åbenbar", synlig (prf. ptc. af φαίνομαι).

κέρδεα < κέρδος, τό: fordel, gavn, nytte, formue, profit.

ᾠπασαν < ὀπάζω: lader ledsage, giver.

τεισομένην < τίνω: bøder; medium: hævner, straffer.

Holger Friis-Johansens oversættelse

Herlige døtre af Zeus Olympieren og Mnemosyne

født i Pierias land, Muser, o lyt til min bøn!

Lykke ønsker jeg mig fra de salige, og at fra alle

mennesker altid jeg må hente det ædlest ry;

måtte jeg da smage sødt for min ven og besk for min uven,

mødt af den ene med agt, men af den anden med frygt.

Rig vil jeg gerne være, men eje med urette noget

ønsker jeg ikke: Engang skal jeg dog bøde derfor.

Rigdom som guderne skænker en mand står urokkeligt plantet

ret fra den dybeste rod op til den højeste top;

rigdom som skattes af mænd med overgrebs tanke vil ikke

ordentligt gå: Når den bliver underlagt urettens bud,
går den kun nødtvungen med og slår snart med ulykken følge.

Ligesom ild fra det små vokser sig ulykken stor.

Først uanselig den er, men den ender i kvalfulde pinsler:

Kort kun overgrebsfærd varer for dødelig mand.

Alt får sin ende, som Zeus det vil: I et nu er den kommet,

som når forårets storm skyerne spreder med ét –

havet det bølgende golde oprører den først fra dets dybder,

så på den kornrige jord hærger den markernes frugt,

kommer så op til den høje Olymp, til gudernes bolig,

og fejer himmelen ren, klar bliver den atter at se;

skønt nu skinner den kraftige sol over frugtbare agre,

ikke en eneste sky længere er der at se –

sådan er gengæld fra Zeus. Ikke hver gang noget forøves

bruser hans vrede op, som hos en dødelig mand,

ikke for altid dog forbryderens sindelag undgår

Zeus's blik, men til sidst kommer han frem som han er.

Én bøder straks, og siden en anden; og dersom man slipper,

sådan at ikke man selv træffes af gudernes lod,

kommer det dog engang: Uskyldige bøder for udåd

enten forbryderens børn eller hans kommende slægt.

Alle vi mennesker tænker, den gode såvel som den ringe,

at som enhver selv tror, netop så godt vil det gå,

indtil et uheld det sker; så jamrer vi os, men forinden

glad lukker munden vi op over forfængeligt håb.

Når der er én som af sygdoms elendighed hårdt bliver tynget,

falder en tanke ham ind om at han snart bliver rask;

den som kun er en usling bilder sig ind han er ædel;

den som ser uskøn ud bilder sig ind han er smuk;

hvis man er uden penge og lever i trykkende armod,

tror man, man skaffer sig nok mængder af penge endda.

Hver på sin måde stræber: Den ene flakker på havet

under den rædsomme storm drevet på skibene rundt

over et fiskefyldt dyb, for hjem at bringe sin vinding –

livet sætter han ind uden at spare derpå;

jorden, med træer beplantet, en anden, som røgter det krumme

plovjern, pløjer som træl for en gevinst om et år;

én, som har lært sig Athenas kunst og den snilde Hephaistos',

med sine hænders flid samler til livets behov;

ligeså én, som de himmelske Musers gaver har nemmet,

nytter sin kyndighed i digtningens lifflige kunst;

én blev til spåmand gjort af fjernskytten, drotten Apollon:
Vanheld på vej mod en mand kan i det fjerne han se,
hvis han har guderne med sig; men afvende menneskers skæbne
kan hverken tydning af tegn eller et offerdyrs blod;
andre behersker den urtekyndige lægeguds gerning –
ej heller lægerne dog sikkert til målet kan nå:
Tit fra den ringeste smerte sig vokser en lidelse mægtig,
uden at nogen den kan fjerne med lindrende urt,
medens en anden, som plages af ond og smertelig sygdom,
straks, når en hånd bliver lagt på ham, er helbredt igen.
Menneskers Lod dem bringer det onde såvel som det gode;
ej kan de gaver man fly som man af guderne får.
Alt hvad man gør er forbundet med fare, og ingen kan vide
vejen hans båd bliver ført, når han begynder sit værk:
Den der forsøger at handle vel kan uden at ane
noget på forhånd derom falde i ulykke stor;
den derimod der handler slet får over al måde
lykke og held fra en gud; dumhedens gæld er han kvit.
Rigdom har ingen grænse som ligger for mennesker synlig:
De som af os just nu ejer det rigeste gods
ønsker jo dobbelt så meget, og hvem kan vel mætte dem alle?
Guderne er det som har mennesker skænket gevinst,
men af gevinst vokser ulykken frem, og når ulykken kommer
sendt som en gengæld fra Zeus, rammer den hver til hans tid.